

razdraženi ton njih vsebine dokazuje, kako se je Lao-tsī za stvar zanimal in kako nevarnost je videl v vojski za svoj cilj »wu wei«, pokoj, mir.

Na koncu stoj tu še slika države, kakršna je bila Lao-tsiju ideal: »Majhne dežele majhen narod, če ima tudi orožja samo za deset ljudi, naj niti tega ne uporablja; ljudstvo naj ne umira, in vendar se mu ni treba seliti v tujino; če ima oklepov in orožja, naj se ne sili, da se jih dotika, naj plete vrvi in jih uporablja¹⁾, pa mu bode jed sladka, obleka krasna, bivališče udobno, njegove šege prijetne. Sosednje zemlje se vidijo, glasovi kokoši od tam se slišijo, in vendar doživi ljudstvo visoko starost, ne da bi šlo v drugo deželo, ker je zadovoljno s svojo.«

*

Lao-tsī je spekulativni, Konfucij pa praktični duh kitajskega naroda. Dve obliki intelektualnega življenja reprezentujeta. Toda narod tako pozitiven in utilitaren, kakor so Kitajci, se je naravno poprijel bolj ukov Konfucijevih nego abstraktnih in mističnih meditacij Lao-tsijevih. Najbližji učenci mojstrovi, Liet-tsī, Hon-fei-tsī, Čuang-tsī in Hot-kun-tsī so še ohranili nauke velikega metafizika čiste. Toda pozneje je nerazumljena mistika njegova dala povod k praznoverju, taoizem je propadal čimdalje bolj, dokler ni postal to, kar je danes: sekta bedakov ali pa prekanjencev, ki vzbuja usmiljenje ali pa zaničevanje, kakor v zasmeh mojstrovih besed: »Kar kdo dobro postavi, ne more biti porušeno.«

(Iz češkega rokopisa prevedel K. Schweiger.)

¹⁾ Namreč namesto pisanja. Tudi stari Perzi in Peruanci so upotrebljali vozle na vrvicah namesto pisanja, in še sedaj je to v rabi pri narodih v južnem morju.

Moje gosli.

Prah pokril je moje gosli,
strune so popokale,
ki so tolikrat vriskale,
tolikrat mi jokale.

Ko dospe polnočna ura,
pa mrliči se zbudé,
v tihi se skrivnostni pesmi
moje gosli oglasé.

Prsti so odreveneli,
ki vodili so mi lok,
v goslih pokopana spita
ples poskočni, sladki jok . . .

Kakor zbor otrok ob grobu,
ki vanj druga devajo,
moje gosli v nočnih urah
zапušcene pevajo . . .

E. Gangl.